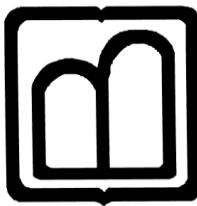

الله
الله
الله

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان اردبیل
دانشکده پزشکی

پایان نامه پژوهشی برای دریافت درجه دکترای حرفه‌ای در رشته پزشکی

عنوان:

بررسی تاثیر ویتامین D در درمان بیماران مبتلا به
دردهای مزمن اسکلتی عضلانی با کمبود سطح
سرمی ویتامین D

اساتید راهنما:

دکتر آیدین عرب زاده
دکتر یوسف محمدی کبار

اساتید مشاور:

دکتر حامد زندیان
دکتر رضا نکته سنج

نگارش:

زهرا پور عزیز

زمستان ۱۳۹۸

شماره پایان نامه:

از زحمات اساتید گرانقدر، معلمان علیم، ادب و اخلاق
جناب آقای دکتر آیدین عرب زاده
جناب آقای دکتر یوسف محمدی کبار
بعنوان اساتید راهنمای
و همچنین
جناب آقای دکتر حامد زندیان
و جناب آقای دکتر رضا نکته سنج
بعنوان اساتید مشاور
که در تمامی مراحل اجرای این تحقیق بندۀ را همراهی نموده و روشنگر
راه بوده اند بی نهایت سپاسگزارم.

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
فصل اول: طرح تحقیق	۱
۱-۱- مقدمه و بیان مساله	۲
۱-۲- اهمیت و ضرورت تحقیق	۴
۱-۳- اهداف تحقیق	۶
۱-۳-۱- هدف کلی	۶
۱-۳-۲- اهداف اختصاصی	۶
۱-۳-۳- اهداف کاربردی	۷
۱-۴- فرضیات تحقیق	۷
۱-۵- تعاریف متغیرهای تحقیق	۸
۱-۵-۱- ویتامین D	۸
۱-۵-۲- درد مزمن اسکلتی- عضلانی	۸
۱-۵-۳- کمبود ویتامین D	۸
فصل دوم: ادبیات و پیشینه تحقیق	۹
۲-۱- مقدمه	۱۰
۲-۲- اختلالات اسکلتی- عضلانی	۱۰
۲-۲-۱- ماهیت اختلالات اسکلتی- عضلانی	۱۲
۲-۲-۲- عوامل موثر در وقوع اختلالات اسکلتی- عضلانی	۱۳
۲-۲-۳- خطرات و دلایل اختلالات اسکلتی عضلانی	۱۵
۲-۲-۴- نشانه ها و ویژگی های اختلالات اسکلتی- عضلانی	۱۶
۲-۳-۱- درد مزمن اسکلتی- عضلانی	۱۷
۲-۳-۲- درد	۱۷
۲-۳-۳-۱- انواع درد	۱۹
۲-۳-۳-۲- انواع درد مزمن اسکلتی- عضلانی	۲۱
۲-۴-۱- ویتامین D	۲۶
۲-۴-۲- اثرات ویتامین D	۲۸
۲-۴-۳- سطح سرمی ویتامین D	۳۲

۳۳ کمبود ویتامین D
۳۴ عوامل خطر کمبود ویتامین D
۳۴ کرم های ضد آفتاب
۳۴ میزان پوشش سطح بدن
۳۴ میزان ملانین پوست
۳۴ عرض جغرافیایی
۳۴ چاقی
۳۵ بیماریهای گوارشی، کبدی و کلیوی
۳۵ داروها
۳۵ تغذیه انحصاری با شیر مادر
۳۵ حاملگی
۳۶ سن
۳۶ نژاد
۳۶ رابطه کمبود ویتامین D با شیوع دردهای اسکلتی- عضلانی
۳۹ پیشینه پژوهش
۳۹ پیشینه داخلی
۴۱ پیشینه خارجی

۴۴ فصل سوم: روش شناسی تحقیق
۴۵ ۱- مقدمه
۴۵ ۲- نوع مطالعه
۴۵ ۳- جامعه آماری
۴۵ ۴- نمونه آماری و روش نمونه گیری
۴۶ ۵- متغیرهای تحقیق
۴۷ ۶- معیارهای ورود به مطالعه
۴۷ ۷- معیارهای خروج از مطالعه
۴۸ ۸- روش گردآوری اطلاعات
۴۹ ۹- روش تجزیه و تحلیل داده ها

۵۰	فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده ها
۵۱	۴-۱- مقدمه.
۵۱	۴-۲- یافته های جمعیت شناختی.
۵۳	۴-۳- یافته های توصیفی
۵۴	۴-۴- یافته های استنباطی
۵۴	۴-۳-۱- آزمون کولموگروف- اسمیرنوف
۵۵	۴-۳-۲- آزمون فرضیات تحقیقی
۵۹	فصل پنجم: نتیجه گیری و پیشنهادها
۶۰	۵-۱- بحث
۶۵	۵-۲- نتیجه گیری
۶۸	۵-۳- پیشنهادات کاربردی
۶۹	۵-۴- محدودیتهای تحقیق
۷۰	۵-۶- پیشنهادات پژوهشی
۷۱	منابع و مأخذ
۷۸	چکیده انگلیسی

فهرست جداول

عنوان	صفحه
جدول (۱-۳) معرفی متغیرهای تحقیق.....	۴۶
جدول (۴-۱) توزیع فراوانی نمونه آماری بر اساس سن.....	۵۱
جدول (۴-۲) توزیع فراوانی نمونه آماری بر اساس جنسیت	۵۱
جدول (۴-۳) توزیع فراوانی نمونه آماری بر اساس نوع شغل	۵۲
جدول (۴-۴) توزیع فراوانی نمونه آماری بر اساس سطح تحصیلات	۵۲
جدول (۴-۵) توزیع فراوانی نمونه آماری بر اساس سطح سرمی ویتامین D	۵۲
جدول (۴-۶) توصیف سطح درد و سطح سرمی ویتامین D قبل و بعد از مداخله	۵۳
جدول (۴-۷) بررسی توزیع نرمال سطح درد و سطح سرمی ویتامین D قبل و بعد از مداخله	۵۴
جدول (۴-۸) آزمون T تک نمونه ای فرضیه اول	۵۵
جدول (۴-۹) آزمون T تک نمونه ای فرضیه دوم	۵۵
جدول (۴-۱۰) آزمون T تک نمونه ای فرضیه سوم	۵۶
جدول (۴-۱۱) آزمون T زوج شده فرضیه چهارم	۵۷
جدول (۴-۱۲) آزمون T زوج شده فرضیه پنجم	۵۸

فهرست نمودار

صفحه	عنوان
۵۳	نمودار (۴-۱) توصیف سطح درد و سطح سرمی ویتامین D قبل و بعد از مداخله
۵۴	نمودار (۴-۲) نحوه توزیع متغیرهای تحقیق

فهرست علائم اختصاری

ICOH	International Commission On Occupational Health
WHO	World Health Organization
CTS	Carpal Tunnel Syndrome
MSD	Musculoskeletal Disorders
NSAID _s	Nonsteroidal Anti-Inflammatory Drug
CMP	Chronic Myofascial Pain
CBP	Chronic Back Pain
SLE	Systemic Lupus Erythematosus
TMS	Tension Myositis Syndrome
VDR	Vitamin D Receptor
NGF	Nerve Growth Factor
GDNF	Glial Cell Line-Derived Neurotrophic Factor
NRS	Numerical Rating Scale
SPSS	Statistical Package For The Social Sciences

بررسی تاثیر ویتامین D در درمان بیماران مبتلا به دردهای مزمن اسکلتی عضلانی با کمبود سطح سرمی ویتامین D

چکیده:

سابقه و هدف: کمبود ویتامین D یک مشکل عمدۀ بهداشتی است و در قسمت‌های مختلف جهان مورد توجه قرار گرفته است و به مناطقی که نورخورشید کم است محدود نمی‌شود و حتی در مناطقی که نور خورشید زیاد است نیز دیده می‌شود. کمبود ویتامین D مشکل شایع و جدی در کل جهان است، و به نحو غیر قابل انتظاری شیوع بالایی در کشورهای آفتابی مانند خاورمیانه دارد. از این رو هدف اصلی این تحقیق بررسی تاثیر ویتامین D در درمان بیماران مبتلا به دردهای مزمن اسکلتی عضلانی با کمبود سطح سرمی ویتامین D می‌باشد.

مواد و روش‌ها: این تحقیق یک مطالعه شبه آزمایشی (پیش آزمون-پس آزمون) می‌باشد. جامعه آماری تحقیق بیماران مبتلا به درد مزمن اسکلتی عضلانی در بازه سنی ۱۵-۴۵ سال مراجعه کننده به درمانگاه ارتوپدی بیمارستان فاطمی در سال ۱۳۹۸ می‌باشد. نمونه آماری شامل ۴۰ نفر از بیمارانی می‌باشد که با تشخیص متخصص ارتوپدی و نتایج آزمایشات، سطح ویتامین D آنها کمتر از n/ml ۳۰ بود. نمونه تحقیق طی ده هفته تحت مداخله قرار گرفتند. بیمارانی که سطح سرمی ویتامین D زیر n/ml ۱۰ (deficient) بودند هر دو هفته آمپول ۳۰۰ هزار واحدی ویتامین D (۶ عدد) و هر هفته قرص ۵۰ هزار واحدی ویتامین D دریافت نمودند و بیمارانی که سطح ویتامین D آنها مابین ۱۰-۳۰ (Insufficient) بود هر دو هفته آمپول ۳۰۰ هزار واحدی ویتامین D (۳ عدد) و هر هفته قرص ۵۰ هزار واحدی ویتامین D دریافت نمودند. اطلاعات تحقیق طی پیش آزمون و پس آزمون با استفاده از پرسشنامه دموگرافیک و پرسشنامه احساس درد (NRS(numerical rating scale) گردآوری شد.

یافته‌ها: نتایج به دست آمده از تحقیق نشان داد که سطح درد در بین بیماران مبتلا به دردهای مزمن اسکلتی عضلانی قبل از تجویز ویتامین D بالاتر از سطح متوسط بود و پس از مداخله پایین تر از سطح متوسط می‌باشد. همچنین سطح سرمی ویتامین D در بیماران مبتلا به دردهای مزمن اسکلتی عضلانی بعد از تجویز ویتامین D بالاتر از سطح متوسط بوده و از سوی دیگر سطح سرمی ویتامین D قبل و بعد از مداخله دارای تفاوت معناداری می‌باشد. در نهایت یافته‌های تحقیق نشان داد که سطح درد بیماران مبتلا به دردهای مزمن اسکلتی عضلانی قبل و بعد از تجویز ویتامین D دارای تفاوت معناداری می‌باشد.

نتیجه‌گیری: پس از تجویز ویتامین D در بین بیماران مبتلا به دردهای مزمن اسکلتی عضلانی سطح سرمی ویتامین D افزایش پیدا می‌کند. از سوی دیگر با افزایش سطح سرمی ویتامین D سطح درد بیماران کاهش پیدا می‌کند. بنابراین می‌توان گفت که سطح درد بیماران مبتلا به دردهای مزمن اسکلتی عضلانی بعد از تجویز ویتامین D کاهش معناداری پیدا می‌کند و از این رو غنی سازی رژیم غذایی با ویتامین D پیشنهاد می‌شود.

واژه‌های کلیدی: ویتامین D، دردهای مزمن اسکلتی عضلانی، کمبود سطح سرمی ویتامین D